СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК L. Ч. 25. Джерзі Сіти, Н. Дж., понеділок, 2. лютого 1942. No. 25. Jersey City, N. J., Monday, February 2, 1942. Vol. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America, FIVE CENTS elsewhere.

Правила Заграничного Листування на Час Війни

Звичайне листування з особами у ворожих країнах, або країнах окупованих ворогами, оголошено нелеґальним і надалі не буде дозволеним, згідно з розпорядженням директора цензури.

Одначе короткі листи особистого характеру можуть бути післані, якщо вони переслані, через Американський Червоний Хрест. Також листування з военними полоненими не є заборонене.

Для листування з особами в чужих країнах, які не є ворожі, або окуповані ворогами, директор цензури також встановив кілька правил, яких треба дотримуватись, аби улегчити по можливости завдання цензури.

1. Імя та адреса особи, висилаючої листа, мають бути писані на коверті, а також в середині, в самому листі.

2. Всі листи мають бути писані оскільки можливе, анґлійською мовою. Писання має бути виразне, ясне й коротке. Не можна вживати скорочень прізвищ, виразів або тайних шифр замісць описів осіб, фірм, місцевости або інших інформацій.

3. Якщо вживається не-анґлійська мова, на адресовій стороні коверти має бути зазначена мова, якою писано листа.

4. Всі відомости, що торкаються оборонних справ, пароплавства, або погоди є заборонені.

5. Торговельні фірми чи фабрики амуніції або іншої урядової праці не сміють згадуватись у листах, що ідуть за границі краю.

6. Фірми та особи повинні відмовляти бути посередниками або аґентами для отримання чи передачі почтової кореспонденції від осіб з чужих країн, з таким виключенням:

7. Член армії, який листується з особами в чужих країнах, не може давати назви свого посту, табору або стації. Замісць того повинен дати як свою адресу військовий поштовий номер своєї частини та начальника пошти в Ню Йорку чи Сан Франциско; або адресу приятеля чи родича в Злучених Державах, на якого адресу може бути відіслана відповідь для поручення.

Директор цензури підкресляє, що недотримання тих правил може затримати висилку кореспонденції, або повернення її назад тому, хто вислав.

ЗБЕРЕЖЕНО ТУРБІНИ „ДНІПРЕЛЬСТАНУ"

КУЙБИШІВ (СССР). — (АП.). — Представники Української Совєтської Соціялістичної Републики заявили, що відомі ґіґантичні турбіни з „Дніпрельстану" були вивезені з України та не попали в німецькі руки. Ці турбіни, згідно з заявами українського совєтського уряду, будуть незабаром знову інстальовані, щоб продукувати електрику для російської продукції. Ці самі жерела подають, що українська промисловість має працювати на нових місцях, глибоко в запіллі СССР. Маси тракторів направляються, щоб можна було їх ужити до весняних пільних робіт.

ЗГИНУВ ПРИЯТЕЛЬ УКРАЇНЦІВ

Канадійський „Новий Шлях" подає, що дня 15. січня 1942. відкрито врочисто в Саскачеванському університеті пропамятну таблицю в честь д-ра В. Аллена, професора і вченого, що згинув на морі, виконуючи свої обовязки як господарський комісар Канади до Великої Британії. Про нього каже часопис, що був він „також приятелем українців, знав їх недолю і співчував їм", помагав, де міг, та заявляв, що ніколи „не відкажеться стати українцям у допомозі".

Гітлер Затрівожений Совєтським Фронтом

В Лондоні переконані, що німецькі відступи на совєтсько-німецькому фронті зачинають прибирати характер катастрофи. Отже не іде вже про те, що Гітлер не осягнув заповідженої ним цілі, себто що не здобув Москви, а тим самим потерпів невдачу, а про те, що німецькі армії на совєтському фронті знайшлися тепер у незвичайно важкому положенню, яке може принести їм цілковитий розгром. Щоб цьому зарадити, кажуть у Лондоні, Гітлер рішився стягнути більші німецькі сили зо заходу, перекидаючи їх при допомові літаків на совєтсько-німецький фронт, щоб так ратувати грізну ситуацію. Між іншим перекидає він таким способом німецькі частини з Франції, Норвеґії й Данії, ослаблюючи тим своє положення в згаданих краях, ним окупованих. Кажуть далі, що Гітлер особливо занепокоєний проломом маршала Тимошенка в Україні. А також і тим, що німецькі вояки не годні здержати совєтського наступу, хоч, як самі большевики признають, німці боряться завзято й легко не відступають.

ПОМЕР АНДРІЙ ШАНДРО БУВШИЙ ПОСОЛ

Канадійські „Українські Вісти" доносять, що дня 14. січня помер в Едмонтоні Андрій Шандро, років 55, перший посол-українець до провінціонального сойму в Алберті. З Покійним відійшла в могилу визначна свого часу особистість, з якою звязана важна сторінка українського життя в Алберті. Він був визначним і одиноким провідником тої частини українського народу, що звала себе „русскою", а яку називали „кацапською". Він прибув з Буковини в 1897. році. Його родичі, разом з іншими членами родини Шандрів, поселились на північ від Веґревил і ту околицю названо Шандри. Там живе тепер коло 300 членів родини Шандрів. Замолоду належав до Української Ради в Едмонтоні. Потім, зачинаючи політичну карієру, виступав по „рускій" стороні й в 24-му році життя був вибраний послом до альбертинського парляменту (1913). Вибір уневажнено, але в 1915. р. Шандро знову був вибраний послом. А потім ще кілька разів. Займався продажжю земель та був посередником для фармерів у ріжних справах. Помер на недугу серця.

Canadian Ukrainian Review

Так зветься місячник, що виходить анґлійською мовою в Канаді, Винніпеґу, вже 7 років. Цьогорічне перше число, видане з нагоди українського Різдва, має 40 сторін друку і представляється назагал дуже культурно. В журналі є 146 ріжних ілюстрацій, а між ними, що дуже важне і особливо цікаве, є фотографії 57 канадійських вояків українського походження, що служать в армії, фльоті чи летунстві. Редактором журналу є п. Іван Данильчук, а управителем алдерман В. Скраба. Журнал виглядає на „не-партійний". З нього можна дізнатись про передових громадян в Канаді. Видавництво ставить собі за завдання: інформувати анґлійський світ про українську справу; показувати зразки української культури; бути на сторожі українського імені; боронити нас перед закидами або нападами; бути посередником для тих многих українців, котрі через обставини не можуть читати українського письма, а тим самим досі оставали оподалік нашого життя та нашої думки, а далі: в цім важкім часі війни старатись помогти Канаді й Британії в военних зусиллях.

Видавництво виходить заходами і за грошевою допомогою канадійсько-українських бизнесменів. Поодиноке число журналу коштує 15 центів, а річна передплата: $1. Адреса така: Canadian Ukrainian Review, 324 Smith Street, Winnipeg, Man.

ЗАЯВИ ПІДТРИМКИ ВІД ЧУЖИНЦІВ ПІДБАДЬОРЮЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА

Заяви льояльности й підтримки американських военних зусиль наплили до канцелярії президента Рузвелта від більше ніж 200 груп та осіб чужинецького роду, громадян і не-громадян, з часу японського нападу на Перл Гарбор, згідно з повідомленням департаменту державних справ.

Як запевняє департамент державних справ, президент вважає ці заяви відданости від осіб чужинецького роду, важнішими від інших, бо вони вказують на широкий крок вперед, зроблений на шляху до загальної єдности.

Особисті відповіди від імени президента висилаються департаментом державних справ так скоро, як це можливо. Сподіваються, що вони передадуть не тільки тим, хто вислав заяви, але й країні, віру президента та уряду в те, що краєве населення чужинецького роду кладе таку саму вагу на державні, военні змагання, як і ті, що тут народилися.

НЕ ЖДІТЬ! НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ! АЛЕ КУПІТЬ БОНД ОБОРОНИ СЕЙЧАС!

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

Які Чужинці Повинні Зголоситись За Особистими Посвідченнями?

Ґенеральний прокуратор, Френсис Бидел, оголосив розпорядження, визначуючи ґрупи чужинців, які повинні протягом лютого виповнити аплікації на особисті посвідчення.

Зголоситись за тими посвідченнями повинні чужинці, що мають 14 літ та старші, які є (1) німецькі, італійські чи японські громадяне чи піддані, або (2) ті, які тепер не мають державної приналежности, але які на час втрати її були німецькими, італійськими чи японськими громадянами або підданими. Тому, що многі з американських українців, що ще не є громадянами вписані як „австрійські громадяни", звертаємо увагу на цей уступ розпорядження ґенерального прокуратора.

Не є зобовязані голоситися по ці посвідчення слідуючі особи: австрійці, австро-мадяре та корейці, які під тими назвами зареєструвались згідно з законом про реєстрацію чужинців з 1940. року, якщо буде доказано, що вони ніколи не стали добровільно німецькими, італійськими чи японськими громадянами або підданими. Австрійці, австро-мадяре та корейці, які несвідомо, або помилково зареєструвались як німці, італійці або корейці, повинні зголоситись за посвідченнями, але вони можуть зазначити в аплікаціях, що вони є австрійці, австро-мадяре чи корейці. Як вони дістануть свої особисті посвідчення, вони зможуть виправити реєстраційні відомости після відповідного слідства.

Видаючи розпорядження, ґенеральний прокуратор заявив, що означення чужинців, які повинні й які не повинні зголоситись по особисті посвідчення протягом наступного місяця, не звільняє „ворожих чужинців" від постанов проклямацій президента та від розпоряджень встановлених урядом, що виконує ті постанови.

Невиповнення аплікації на особисте посвідчення потягне за собою суворі кари, включно з можливим інтернованням на час війни. Ґенеральний прокуратор знова підкреслив необхідність, аби чужинці мали свої реєстраційні картки, коли будуть зголошуватися за особистими посвідченнями. Багато з тих, що позмінювали свої адреси, ще не дістали своїх реєстраційних карток. Вони повинні тепер жадати їх у Відділі Реєстрації Чужинців.

Сестра Комісаря Криленка Про Совети і Сталіна

Двацять років тому Елена Криленко була приватною секретаркою теперішнього совєтського амбасадора Максима Літвінова, тоді комісаря заграничних справ СССР. Нині є вона жінкою відомого поета й фільософа Макса Істмана та американською маляркою. В 1922. р. Елена Криленко, сестра відомого Николая Криленка, комісаря справедливости СССР, закохалася в Максі, який, як великий прихильник комунізму приїхав до СССР, а при нагоді відвідин Літвінова запізнався теж і з його секретаркою.

В довшому інтервю з представником „Ню Йорк Гералд Трибюн" Елена Криленко сказала тепер про Росію таке: „Я була дуже щаслива, що покинула Росію. Я ніколи не почувала себе щасливою, коли революція зійшла на неправильні шляхи, якими покотилася до самого кінця. Я була вірною секретаркою п. Літвінова. Хотіла вірити, що все це, що робиться, робиться для кращого. Одначе я не могла перенести того, як большевизм знищив вартість людського життя та взагалі всі моральні цінности як „капіталістичні пересуди". Я ніколи не була членом компартії, а була виховала на ідеалах Французької Революції, цебто на ідеалах особистої свободи, яка є основою американського устрою".

Запитана про це, чи вона піде відвідати амбасадора Літвінова, відповіла: „Ні, бо він знає, як я ставлюся до російського уряду". На кінці вона висказала ще одно бажання, тимразом звернене до американського уряду:

„Я гаряче бажаю, щоб американський уряд пригадав народові, як далекою є Росія від демократії. Правда, Росія є по нашій стороні у війні проти Німеччини і ми мусимо уважати її за союзника так довго, як довго триває війна, але я ні троха не вірю Сталінови. Колиб був жив Ленін, хто знає, чи справи виглядалиб так погано, як вони нині представляються".

Її муж Макс Істман гарячий оборонець Троцького та завзятий ворог Сталіна.

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ОГОЛОЧЕНІ З ХАРЧІВ

КУЙБИШІВ (СССР). — ОНА 28. січня. — Орган червоної армії „Красная Звезда" містить звідомлення свого тайного кореспондента з українських земель, що тепер знаходяться під німецькою окупацією. Пише він про тяжке положення населення, яке відчуває катастрофальний брак харчів. А відчуває брак поживи як населення Галичини так і східньої України. З околиць Львова, Перемишля, Тернополя, Києва, Полтави та Кременчуга окупаційні німецькі війська загарбали всі харчеві запаси. Населення не тільки терпить голод, але також великі морози й холод. Многі міста й села є цілковито знищені. Десятки тисяч українців не мають даху над головою та гинуть з голоду й холоду.

ЩО БУЛО МІЖ ГІТЛЕРОМ І РАЙХЕНАВОМ?

НЮ ЙОРК. — Заповідач тайного німецького проти-гітлерівського радія, „Ґустав Сігфрід Айнс", подає, що перед своєю смертю маршал Райхенав конферував кілька разів з шефом Ґестапо Гімлером у Полтаві, на Україні в грудні м. р. Гімлер мав представити марш. Райхенавові певні умовини. Від цього, чи він їх прийме, залежало, чи він (Райхенав) обійме начальну команду над цілим східнім фронтом. Дня 6. січня ц. р. була поновна стріча Гімлера з марш. Райхенавом, одначе Райхенав відкинув пропозиції Гімлера. Дня 16. січня відвідало марш. Райхенава кілька членів СС (Гітлерівська ґвардія) й розмова велася в такому бурхливому тоні, що Райхенав „вмер на удар серця".

Офіційний німецький комунікат подав, що марш. Райхенав помер на удар серця.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ МУСИТЬ ПРИСЯГАТИ ВІРНІСТЬ НІМЕЧЧИНІ

СТОКГОЛЬМ. — (Н.П.С.). — Контрольована німцями варшавська радіостація подає, що всі польські поліціянти в Ґенерал-Ґубернаторстві, а саме в таких містах як Варшава, Краків, Львів і Катовиці, мають складати присягу вірности Німеччині на руки ґубернатора Франка або його заступника. Як доносить радіо, ось такі „церемонії" вже відбулись.

У фабриці, що є власністю канадійського уряду виробляють тепер 7 типів оптичного скла. До червня 1941 р. в Канаді цілком не виробляли цього скла.